

E Fellini va!

"La dolce vita és del 1960 –del mateix any que *Rocco e i suoi fratelli*, de Luchino Visconti– i és considerada un clàssic; hi ha fins i tot qui la considera una obra mestra. En tot cas és un film premonitori. Els anys 60 van ser una dècada daurada per al cinema italià."

Amarcord a Antena 3, en homenatge a Federico Fellini. La pel·lícula, la van emetre a dos quarts de dues de la matinada, després de les notícies d'en Carrascal, en una hora que, en lloc d'un homenatge, podia semblar un insult. I dic que ho podia semblar perquè en realitat no ho era o, en tot cas, si ho era, ho era voluntàriament. La televisió, com és sabut, viu de l'audiència i Antena 3 no podia sacrificar el seu "landisme" (*Lleno, por favor*, sèrie protagonitzada per Alfredo Landa i emesa el dilluns a les 21.30), per Fellini. A França va passar el mateix: el dia de la mort d'en Fellini, France 2 va emetre *Amarcord* a les 23 i no pas a les 20.50 –hora de màxima audiència–, en què va programar un film de James Bond. Ah, l'audiència!

Vaig registrar la pel·lícula i la vaig veure ahir (diumenge 14 de novembre) a la tarda. *Amarcord* no és una pel·lícula rodona –com sí que ho és *La strada*, que continua semblant-me la millor pel·lícula de Fellini–, però té alguns moments esplèndids: l'escena en què els nois simulen tocar uns instruments i es posen a ballar..., el paó del senyor comte desplegant el plomatge emmig de la neu..., l'home de la moto..., el boig dalt de l'arbre cridant "*Quiero una mujer*"..., les caricatures dels professors..., el cinema Fulgor... Llàstima de doblatge: "*Quiero una mujer*" sona molt diferent en italià: "*Voglio una donna!!!*"

La premsa –italiana, francesa, espanyola– aquest dies és plena de Fellini. A *Le Nouvel Observateur* em criden l'atenció unes paraules de Milan Kundera. Cito textualment: "*Les films de la dernière période de Fellini sont le sommet de l'art moderne; l'image qui dévoile le mieux, à mon sens, notre monde tel qu'il est*". "*Le sommet de l'art moderne?*" Sento no compartir el seu entusiasme.

Un cop acabat *Amarcord* –imatges per a una música de Nino Rota–, vaig posar el vídeo de *La dolce vita*, emès per La 2 el dimecres, 3 de novembre, a la nit, també en homenatge a Fellini. *La dolce vita* és del 1960 –del mateix any que *Rocco e i suoi fratelli*, de Luchino Visconti– i és considerada un clàssic; hi ha fins i tot qui la considera una obra mestra. En tot cas és un film premonitori. Els anys 60 van ser una dècada daurada per al cinema italià: *La grande guerra* (1959) i *Tutti a casa* (1960), de Luigi Comencini; *Una vita difficile* (1961) i *Il sorpasso* (1962) de Dino Risì; *La notte* (1961), d'Antonioni; *Le mani sulla città* (1963) de Rossi, *I pugni in tasca* (1965), de Bellocchio; *Uccellacci e uccellini*

(1966), de Pasolini; *Sovversivi* (1967), de Paolo i Vittorio Taviani; *Grazie Zia* (1968) de Salvatore Samperi; *Dillinger è morto* (1969) de Ferreri..., entre altres.

Són els anys del *miracolo economico*. Alberto Sordi, criatura felliniana, descendent directe dels bufons de la *mamma Roma*, els descriu així: "*L'atmosfera era luminosa, di spensieratezza. C'era la convizione che tutto fosse risolto, in tutti i campi: e naturalmente c'era una verifica, un boom economico straordinario. Le industrie lavoravano a tutto vapore, aumentavano le esportazioni di prodotti italiani, si parlava del miracolo economico. Perciò nacquero anche delle mode, anzitutto la moda della villeggiatura. Gli italiani cominciavano a sciare, scoprivano le vacanze invernali. E poi c'era la moda delle spiagge. L'Aga Khan scoprivano la Sardegna. Un periodo di grande euforia. Naturalmente io ho approfittato di questo decennio...*" (A. Sordi, "Un italiano attraverso il decennio", a *Il sogno degli anni sessanta. Un decennio da non dimenticare nel ricordo di quarantasette giovani di allora*, a càrrec de W. Veltroni, Milà. 1991).

La dolce vita, un clàssic? Doncs, bé, no s'aguanta o, millor dit, no la vaig poder aguantar fins al final. Més aviat la veig com un testimoni d'una època que no pas com una gran obra d'art. La veig, sí, com un testimoni d'una gran lucidesa i, al mateix temps, d'una gran acidesa –"Basta!" va titular enrabiat l'editorialista de l'*Osservatore Romano*–. Diguem que *La dolce vita* tanca una època que va començar al piazzale Loreto de Milà amb els cadàvers de Benito Mussolini i Claretta Petacci penjats cap per avall d'una benzineria, com si fossin "en una carnisseria mexicana", segons que van dir els cronistes d'aquells temps, i s'acaba, si és que s'acaba, a la Itàlia d'avui dia, a la Itàlia de les mans netes, dels jutges o justiciers, contra la corrupció.

No!, *La dolce vita* no és cap gran obra d'art. *D'ailleurs on s'en fout*, com diu Malraux que deia Valéry. Continuarem parlant de Fellini.

Joan de Sagarra

Nota de l'Editor. En l'article "De l'abat Marcet a l'abat Escarré", on deia "El famós i polèmic abat Escarré, no m'ha inspirat mai com a persona cap mena de respecte, com tampoc no me'n va inspirar mai cap al meu pare" havia de dir "com tampoc no en va inspirar mai cap al meu pare". També, on diu el pare Andreu Ripoll havia de dir Andreu Ripol.